

TOT 10 EURO EXTRA PER VLEES- VARKEN MET GOEDE EINDBEER

Hoe belangrijk is de keuze van de eindbeer voor de bedrijfsresultaten? Een IWT-onderzoeksproject van de KU Leuven en het ILVO richt zich op de fokwaardeschatting van eindberen en probeert duiding te geven bij het economisch belang ervan. Zo beïnvloedt de eindbeer niet enkel de prestaties van de vleesvarkens, maar ook de reproductieresultaten. – *Sander Palmans & Steven Janssens, KU Leuven; Sam Millet, ILVO-Dier & Jef Van Meensel, ILVO-Landbouw en Maatschappij*

De voorbije 30 jaar heeft de Vlaamse varkenshouderij zich enorm gefocust op het verhogen van het productiegetal. Dit zorgde voor een forse toename van de worpgroottes met veel aandacht voor de zeug. Om tot hoge productiegetallen te komen zijn immers hoogproductieve zeugen nodig. Bedrijven met een eigen zeugenaanfok hebben daarom veel aandacht voor de beren die zorgen voor hun volgende zeugengeneratie. De aandacht voor de keuze van de eindbeer is vaak beperkter. Nochtans heeft de eindbeer, naast factoren zoals management, voeder en ziektedruk, een belangrijke invloed op kengetallen zoals groei,

voederconversie en slachtkwaliteit. Deze kengetallen worden vaak enkel bestudeerd bij de jaarlijkse opmaak van de bedrijfsboekhouding, maar hebben een aanzienlijke invloed op het economische bedrijfsresultaat. Eerder onderzoek van

het ILVO vond een verschil van 7 euro per afgeleverd vleesvarken bij het gebruik van sperma van 2 verschillende eindberen. Bovendien beïnvloedt de eindbeer niet enkel de prestaties van de vleesvarkens, maar kan hij ook een wezenlijke

Tabel 1 Fokwaarden van de beren ingezet in de proef - Bron: KU Leuven & ILVO

Beer	Dagelijkse groei	Voederconversie	Slachtkwaliteit	Globale Index
Blauw	35	60	-23,1	75,1
Geel	57	-232	-7	124
Groen	-47	281	10,9	80,2
Rood	-2	101	19,3	109
Wit	-27	-42	20,6	121

invloed uitoefenen op de reproductie-resultaten.

In *Management&Techniek* 15 en 17 van 5 september en 3 oktober werden reeds de effecten van voeder en van omgeving en management belicht. In dit artikel lichten we het effect toe van de beerkeuze op de economische resultaten bij de afmesting van nakomelingen op verschillende locaties. Daarnaast bekijken we ook de invloed van de eindbeer op de reproductieresultaten.

Vergelijking van beren op verschillende locaties

Er werd een proef opgezet met in totaal 1158 varkens afkomstig van 5 geselecteerde beren (tabel 1). De nakomelingen van deze beren werden afgemest op 5 verschillende locaties. De locaties verschilden onder andere in zeugenlijn en voederstrategie. De bedoeling was om na te gaan wat het effect is van de locatie op de prestaties van de nakomelingen van de verschillende beren. Er werd specifiek onderzocht in hoeverre de rangschikking van de beren voor verschillende technische parameters werd beïnvloed door locatiespecifieke omstandigheden. In eerdere artikels over dit onderzoeksproject beschreven we reeds dat we geen statistisch betekenisvol effect vonden van het gebruikte voeder op de rangschikking van eindberen bij het bepalen van de fokwaardeschatting. De omgeving bleek een beperkte invloed te hebben. Voor dagelijkse groei en voederconversie vonden we geen invloed van de locatie op de rangschikking van de beren. Voor slachtkwaliteit daarentegen was er een interactie aanwezig: de beer die op bedrijf A de meest bevelede varkens voortbracht deed dat niet noodzakelijk op bedrijf B. In het algemeen tonen de resultaten aan dat de fokwaardeschatting een goede indicatie is voor de capaciteiten van een eindbeer. Er blijken grote verschillen te zijn tussen verschillende eindberen, wat nog eens aantoont hoe belangrijk het is om een goed overwogen beerkeuze te maken.

Verband technische parameters en het economisch resultaat

Op basis van de verschillen in dagelijkse groei, voederconversie en slachtkwaliteit van de nakomelingen van de verschillende beren op de verschillende locaties werd een inschatting gemaakt van de economische waarde van de beren op de locaties. We berekenden het effect van beerkeuze op het brutosaldo (per vleesvarken en per vleesvarkensplaats) behaald bij de afmesting. Rekenen per

varkensplaats per jaar laat toe om het effect van de dagelijkse groei in rekening te brengen. De dagelijkse groei bepaalt immers het aantal rondes per jaar. We berekenden het aantal rondes op basis van de traagste groeier van een hok.

Wanneer de traagste groeier zijn slachtgewicht bereikt, komt het hok vrij voor nieuwe varkens.

Het brutosaldo bestaat uit het verschil tussen de opbrengsten en de variabele kosten. De vaste kosten werden niet in rekening gebracht omdat we enkel de verschillen die werden veroorzaakt door de genetische achtergrond van de beren wilden bepalen.

De variabele kosten bestaan uit kosten voor de voederopname over het gehele mesttraject (25 kg tot slachten) en kosten voor de aankoop van een big. Daarnaast werden ook de kosten voor mestafzet

De keuze van de eindbeer kan op het einde van het boekjaar het verschil maken tussen winst en verlies.

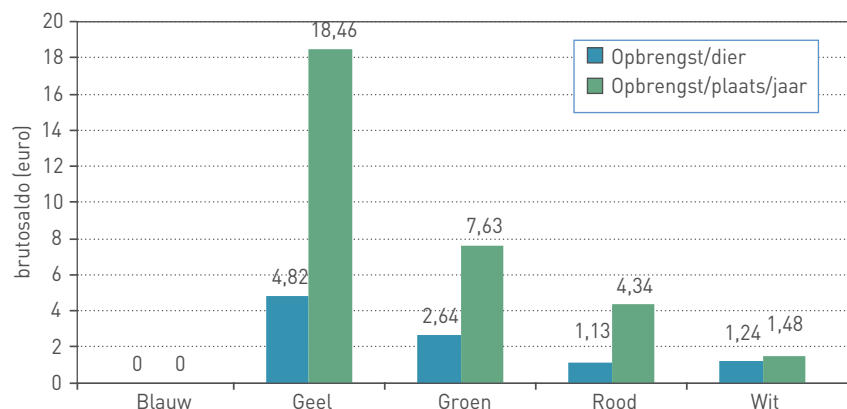
mee in rekening gebracht. De opbrengsten worden behaald met de verkoop van slachtvarkens. Om te corrigeren voor prijsverschillen op verschillende afleverdata werd de varkensprijs gestandaardiseerd voor alle slachtvarkens in functie van de karkaskwaliteit.

De 3 gemeten parameters beïnvloeden het brutosaldo. Zo zal een betere slachtkwaliteit zorgen voor een hogere prijs voor de slachtvarkens. Een lagere voederconversie betekent een verminderde voederopname per kg gewichtsaanzet en dus lagere voederkosten. Daarnaast zorgt een snellere groei voor een snellere

rotatie waardoor een vleesvarkensplaats efficiënter kan worden benut. Hierdoor kunnen per plaats per jaar meer varkens worden afgemest.

De economisch beste beer

Figuur 1 geeft de resultaten van de verschillende beren weer. De resultaten zijn een gemiddelde over alle locaties heen en zijn telkens weergegeven ten opzichte van de slechtst scorende beer. Het verschil tussen het effect uitgedrukt per dier en per plaats per jaar hangt af van de dagelijkse groei. De witte beer, bijvoorbeeld, zorgt voor trage groeiers, waardoor het effect uitgedrukt per dier nauw aansluit bij het effect uitgedrukt per plaats per jaar. Het omgekeerde effect geldt voor de gele beer, waarbij de snelle groei resulteert in een groot verschil in opbrengst per plaats per jaar. De ongunstige slachtkwaliteit van de nakomelingen van de blauwe beer leidt ertoe dat deze beer economisch gezien het slechtste scoort. De gele beer scoort ook slecht op slachtkwaliteit maar blinkt uit door een lage voederconversie waardoor zijn nakomelingen bijna 5 euro per vleesvarken meer opbrengen dan de blauwe. Aangezien de gele beer ook voor snel groeiende nakomelingen zorgt, wordt dit effect nog versterkt wanneer het saldo wordt uitgedrukt per plaats per jaar. De andere beren hebben een betere slachtkwaliteit maar nemen meer voeder op per kg groei en/of groeien trager waardoor ze zich economisch gezien tussen de gele en blauwe beer bevinden. De beste en de slechtste beer volgens de fokwaardeschatting waren ook de beste en de slechtste op de proefbedrijven. De andere beren behouden hun rangorde niet. Zo wordt de groene beer gemiddeld als tweede gerangschikt op de proefbedrijven terwijl deze beer de op een na slechtste prestatie levert volgens de fokwaardeschatting. De witte beer schijnt

Figuur 1 Wijziging van brutosaldo ten gevolge van de eindbeerkeuze - Bron: KU Leuven & ILVO

Tabel 2 Wijziging van brutosaldo (in euro per afgeleverd varken) voor de verschillende beren en locaties - Bron: KU Leuven & ILVO

Beer/Plaats	Locatie 1	Locatie 2	Locatie 3	Locatie 4	Locatie 5
Blauw	0,00	1,01	1,23	5,35	0,00
Geel	5,03	3,86	8,37	0,00	10,70
Groen	4,54	2,73	3,18	1,21	7,83
Rood	6,38	2,43	0,00	0,36	2,62
Wit	3,09	0,00	0,19	0,62	8,47

Tabel 3 Wijziging van brutosaldo (in euro per vleesvarkensplaats per jaar) voor de verschillende beren en locaties - Bron: KU Leuven & ILVO

Beer/Plaats	Locatie 1	Locatie 2	Locatie 3	Locatie 4	Locatie 5
Blauw	0,00	2,72	1,68	16,23	1,09
Geel	26,94	15,52	20,97	0,18	37,68
Groen	15,77	10,35	2,06	7,83	19,97
Rood	30,76	7,56	0,37	0,40	0,00
Wit	7,62	0,00	0,00	0,00	18,01

Tabel 4 Gemiddelde worpgrootte (levend geboren/worp) bij gebruik van verschillende beren per locatie - Bron: KU Leuven & ILVO

Beer	Bedrijf			Gemiddelde per beer
	Locatie 1	Locatie 2	Locatie 3	
Blauw	15,2	10,5	10,5	13,4
Geel	14,4	11,8	11,3	13,3
Groen	14,3	8,9	9,4	12,5
Rood	15,1	9,7	11,0	13,6
Wit	13,5	10,8	8,3	12,1
Gemiddelde	14,5	10,3	10,2	13,0

EINDBEER MAAKT HET VERSCHIL TUSSEN WINST EN VERLIES!

Tabel 3 maakt duidelijk welke economische gevolgen er gekoppeld zijn aan de genetische achtergrond van de eindbeer. Op locatie 5 bedraagt het verschil tussen de beste en de slechtste beer 37,68 euro per vleesvarkens-

plaats per jaar! Voor een bedrijf met 1000 vleesvarkensplaatsen is dat een jaarlijks verschil van 37.680 euro! Een duidelijk statement voor een weloverwogen keuze van je eindbeer.

daarentegen beter afgetest te zijn dan zijn resultaten op proefbedrijven doen blijken. Zeker qua slachtkwaliteit behaalde deze beer beduidend mindere resultaten op de proefbedrijven dan zijn fokwaarde doet vermoeden. Tabellen 2 en 3 geven de resultaten op verschillende locaties weer. In het artikel over de prestaties op verschillende locaties hebben we reeds aangehaald dat de slachresultaten erg locatieafhankelijk

zijn, maar ook de bruto-opbrengst is locatiespecifiek.

Ook de spreiding tussen de beren is afhankelijk van de locatie. Zo bedraagt het verschil in prijs per vleesvarken tussen de beste en de slechtste beer op locatie 2 minder dan 4 euro terwijl dat op locatie 5 meer dan 10 euro is!

De gele beer blijkt op de meeste plaatsen het meest rendabel te zijn, met uitzondering van locatie 4 waar de blauwe beer er

als beste uitkomt en locatie 1 waar de rode beer de beste resultaten levert. Op locatie 4 was de gele beer bovendien de minst rendabele!

Effect van de eindbeer op worpgrootte

Goede resultaten tijdens de afmest zijn enkel rendabel als de reproductieresultaten er niet (te veel) onder lijden. Daarom werden ook de reproductiecapaciteiten van de beren onderzocht. Op 3 verschillende locaties werden zeugen geïnsemineerd met sperma van verschillende beren. Op de eerste locatie ging het om meer dan 20 zeugen per beer, op de 2 overige locaties varieerde het aantal geïnsemineerde zeugen tussen 5 en 9. Tussen de beren was er een betekenisvol verschil in worpgrootte van de zeug. Op elke locatie waren de worpen van de meest vruchtbare beer minimaal 1,5 big per worp groter dan de minst vruchtbare. Er blijkt ook een sterke bedrijfsinvloed te zijn. Zo was de gemiddelde worpgrootte op locatie 1 meer dan 4 biggen hoger dan op locaties 2 of 3 (tabel 4). De resultaten van de rode beer kunnen licht afwijkend zijn omdat deze slechts 11 worpen voortbracht op locaties 2 en 3 in vergelijking met 14 à 15 worpen voor de andere beren.

Beerkeuze is belangrijk

De resultaten van deze studie tonen aan hoe groot het economisch verschil kan zijn tussen een goede en minder goede beer en hoe belangrijk het is om dit op te volgen op je eigen bedrijf. De fokwaarde-schatting geeft reeds een goede indicatie van de capaciteiten van de beer, maar enkel gegevens over het eigen bedrijf kunnen echt uitsluitsel brengen.

In onze berekening zijn enkel dagelijkse groei, voederconversie en slachtkwaliteit opgenomen. Maar ook op andere vlakken zijn er verschillen tussen eindberen mogelijk. Dit is duidelijk te zien in resultaten over de worpgrootte maar komt ook tot uiting in andere aspecten zoals uitval, uniformiteit, vitaliteit ...

Het belang van de eindbeer op een praktijkbedrijf is ontegensprekelijk en kan op het einde van het boekjaar het verschil maken tussen winst en verlies. ■

Voor meer informatie kan je terecht bij Sander Palmans, tel. 016 37 92 44 of sander.palmans@biw.kuleuven.be.